

VÉLEMÉNY

Szomorú emléknap

65 éve történt

Január 23-án emlékezünk arra a szomorú napra, ami 65 évvel ezelőtt történt Csúrogon, majd utána Zsablyán és Mozsoron. Ezen a napon űzték ki Csúrogról, otthonaikból a még életben maradt magyarokat. Ugyanis 1944 őszén kivégezték a férfiak többségét. Ez azonban még nem volt elég a gyűlölködőknek. 1945. január 23-án minden magyar családot – a csecsemőktől az aggastyánokig – puskával hajtottak ki otthonaikból, amit kétkezi munkájukkal építettek.

A piacterre terelt szegény megfélemlített embereket mindenüktől megfosztották, mindent elszedtek tőlük. Délelőtt kilenc órától négyig várták a sorsuk beteljesülését, majd megindították a magyarokat Járek felé.

Mínusz húsz fok volt, térdlig erős hó. A nagy hóban és hidegben nem tudtak menni az idős emberek, a meggyötört asszonyok és a gyerekek. Ezért a partizánok puskatussal biztatták őket. Az első áldozat egy kisbaba volt, aki megfagyott édesanyja karján. Csak kevés kisbabás családot raktak a tehervonatra, a többiek gyalog mentek. Nagyon sok gyereknek és asszonnak megfagyott a lába, mire Járekra értek.

Járekről előzőleg kiűzték a németeket, és a falut koncentrációs – de mondhatnám, hogy halál – táborra alakították. A megdermedt, elfáradt magyarokat szobákba terelték: 20-30 személyt egy helyre, nem nézték azt, hogy a családok együtt vannak-e. A szobákban szalma volt leterítve, és reggelre, mikorra felébredtek tele lettek tetvekkel.

Egy hét után megérkeztek a zsabylai magyarok, akik elmondták, hogy a szerbek már széthúzták Csúrogon a magyarok vagonját.

Nagyon nehéz sors várt a tábor lakóira. Megalázták, megkínózták, éhezették őket.

Nagyon sokan meghaltak, köztük sok kisgyermek. A halottakat összeszedték, kocsira rakták, és a német kriptákba dobálták, míg meg nem teltek, majd mikor megteltek, földet dobáltak rá, és mésszel leöntötték. A halott hozzátartozókat nem volt szabad kikísérni, ezzel is megalázva a hozzátartozókat.

Öt kegyetlen hónap után elhajtották a magyarokat Gajdobrára egy másik koncentrációs táborba. Itt sínylődtek még szeptemberig, míg végül kiengedték őket egy darab papírral a kezükben, melyen az állt, hogy nem térhetnek vissza az otthonaikba.

A csontig lesoványodott, megalázott, kifosztott, megszégyenített asszonyok, öregek és gyerekek földönfutókká, hontalanokká váltak. Oda mentek, ahova a munkájukért befogadták őket, és egy darab kenyeret kaptak.

A gyerekekből béresek lettek, gyorsan felnőtté váltak.

1946 februárjában a zsabylai Népbíróság hozott egy döntést, melyben leírták, hogy alkalmazni kell a kimondott bűnösséget a magyarok felett. Ezzel a határozattal adták el földjeiket és házaikat, vagy osztották szét egymás között.

Azóta hatvanöt év múlt el. A kollektív bűnösség terhét azóta is magukon viselik.

Az elűzött magyarok sohasem térhettek haza. Soha senki nem kárpótolta őket. A vagyonukat elkobozták, a házaikba beköltöztek.

Mindenük ott maradt a szülőfalujukban, csak a szomorú emléket őrzik a szívükben, és talán él még bennük egy kis remény, hogy egyszer valaki majd nyilvánosan kimondja, és rehabilitálja az ártatlanul kivégzetteket és mindazokat, akiket ártatlanul meghurcoltak és kifosztottak.

Ezért január 23-a a túlélők számára a Magyar Népiértés Napja.

Azonban nem csak nekünk, túlélőknek, hanem mindenkinek emlékeznie kell, azért, hogy mindez soha többé ne történjen meg.

■ TELEKI Júlia polgárjogi aktivista